

Förnyelsen av fastighetsdatasystemet på riktigt på väg att förverkligas

Utvecklingsarbetet fyller 10 år nästa år – kartor kan erbjudas åt alla

MIKKO TALLGREN
Lantmäteringögör
Lantmäteriverket/Utvecklingscentral, Finland

ILKKA MALMI
Agronomie- och forstmagister
Lantmäteriverket/Utvecklingscentral, Finland

Förnyelsen av fastighetsdatasystemet (UKTJKii) framskrider oförtrutet mot sitt slutmål. Systemet tas stegvis i bruk från och med februari nästa år och skall vara i riksomfattande bruk 1.6.2005.

Från det nya systemet är det i fortsättningen möjligt att, förutom fastighetsregister- och inskrivningsuppgifter, också få en fastighetsregisterkarta. I och med det nya systemet ges användaren möjlighet att få betydligt aktuellare information än tidigare och dessutom blir anskaffandet av informationen lättare eftersom materialet och informationen snabbt kan överföras genom datanätverket. Den nya informationstjänsten erbjuder också nya nyttiga produkter, till exempel i form av kombinerade fastighetsdata- och kartutskrift.

Det nya fastighetsdatasystemet

Den fastighetsdatahelhet som utgörs av det gamla fastighetsdatasystemet och fastighetsdatasystemets nya fastighetsdel (UKTJKii) tas i riksomfattande bruk stegvis under tiden 1.2–31.5.2005. Det gamla fastighetsdatasystemet används tills dess inskrivningsdel förnyas.

Lagen förutsätter att informationstjänst erbjuds

Bakom förnyelsen av fastighetsdatasystemet ligger Lag om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002). Lagen trädde i kraft från början av år 2003 och dess syfte är att "med hjälp av automatisk databehandling ordna de riksomfattande informationstjänster som omfattar uppgifter om fastigheter och andra enheter för jord- och vattenområden". Informationstjänsten kommer att genomföras med hjälp av ett enhetligt fastighetsdatasystem avsett förr allmänt bruk. Det nuvarande systemets datatekniska lösningar kan inte uppfylla de krav

som ställs på informationstjänsten, varför en förnyelse av systemet oundvikligt.

Fastighetsregistrets kvalitet, aktualitet och tillförlitlighet förbättras i och med det nya systemet

I fortsättningen är en fastighet officiellt antecknad i registret först när den antecknats i det riksomfattande fastighetsdatasystemet. Fastighetsuppgifterna i kommunernas system upphör att vara officiella fastighetsregister med början 1.6.2005. Genom denna ändring av fastighetsregisterlagen blir fastighetsregisterkartan officiellt en del av fastighetsregistret.

Då det riksomfattande fastighetsregistret tas i bruk kan nuvarande situation, där Lantmäteriverket och kommunerna i sina register har delvis överlappande och till och med felaktig information, undvikas. Det nya systemet möjliggör att alla registerförare använder sig av samma verktyg och ett enhetligt förfarande då de för in uppgifter i systemet. Slutresultatet blir då ett kvalitetsmässigt enhetligare samt helgjutet fastighetsregister.

"Den heliga treenigheten" bär mot slutmålet

De centrala delarna för förverkligande av projektet är de kommuner (86 st) som för fastighetsregister och lantmäteribyråerna (13 st), justitieministeriet som för lagfarts- och inteckningsregistret samt Lantmäteriverket som förvaltande organisation för systemet. Övriga parter som deltar i byggandet av systemet är bland andra upprätthållaren av det nuvarande KTT, kommunernas systemleverantörer Finlands kommunförbund samt Befolkningsregistercentralen.

Det tekniska genomförandet av informationssystemet vilar på Lantmäteriverkets breda axlar. En gemensam

kommunledningsgrupp bestående av de kommuner som för fastighetsregister och Kommunförbundet har också deltagit i planeringsarbetet på ett berömligt sätt. Kommunrepresentanternas sakkunskap om kommunernas verksamhet har varit en förutsättning för att hitta de rätta förfarandena för att upprätthållandet av UKTJKii skall utgöra en så smidig del av kommunernas verksamhet som möjligt.

Det har förekommit en del problem under projektets gång, till stor del beroende på olikheterna i kommunernas och Lantmäteriverkets verksamhet. Lyckligtvis har parterna haft förmågan att tänka i vidare banor än bara den egna verksamheten och projektets gemensamma målsättning är nu fastslagen.

Kommunernas och lantmäteribyråernas samarbete fungerar

Lantmäteribyråerna har under det senaste halvåret besökt varje kommun som för fastighetsregister. Vid dessa gemensamma träffar har man detaljerat behandlat vad ibruktagandet av UKTJKii förutsätter av kommunen. Separat för varje kommun har man utrett kvaliteten på fastighetsregisterkartan samt kommit överens med kommunen om omfattningen av det material som skall laddas ner till UKTJKii. Dessa kommunbesök har varit nödvändiga, eftersom de på basis av den respons som kommunerna givit visat sig vara det första konkreta steget mot ibruktagande av det nya systemet. Stämningen vid besöken har varit mycket bra och diskussionerna har präglats av en positiv anda då alla har arbetat för att uppnå ett gemensamt mål.

De tills vidare i kraft varande avtal mellan lantmäteribyråerna och de registerförande kommunerna om det tekniska upprätthållandet av de sk. jordregisterfastigheterna inom detaljplaneområde upphör att

KTJ	Det nuvarande fastighetsdatasystemet, som innehåller en fastighetsdel (KTJkii) och en inskrivningsdel (KTJkir).
UKTJKii	Fastighetsdatasystemets förnyade fastighetsdel. Fastighetsdelen innehåller fastighetsregistret samt eventuell övrig information som skall antecknas i fastighetsdelen. Den förnyade fastighetsdelen tas i riksomfattande bruk stegvis under tiden 1.2–31.5.2005.
UKTJ	Den fastighetsdatasystemhelhet som enligt KTJ-lagen utgörs av det gamla fastighetsdatasystemet och fastighetsdatasystemets nya fastighetsdel (UKTJKii). Denna helhet tas i riksomfattande bruk stegvis under tiden 1.2–31.5.2005. Det gamla fastighetsdatasystemet används tills dess inskrivningsdel förnyas.

gälla i samband med att UKTJKii tas i bruk. Av denna orsak behövs det förutom utbildning i användning av registrerings- och informationstjänstillämpningarna också en omfattande utbildning i registerföring samt dessutom nödvändiga stödtjänster.

Utnyttjande av Internet i nyckelposition

Det nya fastighetsdatasystemet innehåller all information som förutsätts i fastighetsregisterlagstiftningen, de uppgifter som skall antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret samt i framtiden eventuellt övriga uppgifter. Den riksomfattande informationstjänst som skall förverkligas för att använda dessa data förutsätter att ett helgjutet fastighetsregister (databas samt laddning av materialet) grundas och att en fungerande mekanism för upprätthållande av registret skapas.

För upprätthållande av fastighetsregisteruppgifterna förverkligas en *registerföringsapplikation* som är gemensam för alla registerförande kommuner och lantmäteribyråer. I kommunerna ordnas användningen av applikationen rent tekniskt med hjälp av en så kallad "terminalserver". I praktiken betyder detta att uppgifterna på användarens dataskärm och kommandona från musen och tangentbordet förmedlas via Internet. Den egentliga bearbetningen av uppgifterna sker på servern för systemets upprätthållande. Utnyttjande av denna teknik förutsätter inga tunga installationer på användarens arbetsstation och lösningen stöder nästan alla operationssystem. Provdrift av registerföringsapplikationen börjar i augusti 2004 och applikationen tas i riksomfattande bruk senast sommaren 2005.

Den nya informationstjänsten innehåller applikationer för användarens olika behov. Den webbläsarbaserade informationstjänst som fungerar via Internet kan användas i myndighetsutövning, myndigheternas kundservice och i privata företag på de villkor som uppställts i KTJ-lagen. Större sökningar eller materialöverföringar, vilka inte är ändamålsenligt att genomföra via Internet, förverkligas genom beställning via *applikationen rörande*

materialtjänster. Som en del av applikationen produceras för de registerförande kommunernas behov med jämna intervaller nödvändiga uppgifter för uppdatering av kommunens system. Provdrift av den webbläsarbaserade informationstjänsten inleds i oktober detta år och avsikten är att den skall tas i riksomfattande bruk senast i juni 2005.

Systemet förses dessutom med en *tjänst för meddelandebaserade gränssnitt*. Utomstående användare kan på basis av avtal erhålla uppgifter från fastighetsdatasystemet direkt genom applikationen. De uppgifter som kan erhållas har definierats på förhand, till exempel genom fastighetsbeteckningen kan man erhålla grunduppgifter och lägesuppgifter om fastigheten. Tjänsten för det meddelandebaserade gränssnittet baserar sig bland annat på XML-teknologi.

Mångsidiga verktyg för sökning av fastighetsuppgifter

Genom den webbaserade informationstjänst som kommer att förverkligas kan data från det nya fastighetsdatasystemet presenteras på lämplig bakgrundskarta och data hämtas ur fastighetsregistret med beteckning eller läge som grund för en mångsidig sökmöjlighet. Data kan också fås till påseende och för utskrift. Data som kan skrivas ut är t.ex. fastighetsregisterutdrag, kartutdrag, olika utskrifter med fastigheters egenskaper eller lägesdata samt utdrag eller intyg baserade på lagfarts- och inteckningsregistret.

Informationen på webben erbjuder ett flertal tjänster som underlättar användningen, t.ex. sökning av en fastighet med hjälp av person- eller f-signum eller en fastighets adress. Fastighetsadresserna hämtas från kommunerna eller från befolkningsregistersystemets byggnads- och lägenhetsregister. Lokaliseringen underlättas även av terrängdatasystemets tillvägnätet kopplade adress- och ortsnamnsmaterial.

Kommunernas och Lantmäteriverkets rasterkartor används som bakgrund till fastighetsgränsuppgifterna i den webbaserade informationstjänsten. Använda-

ren kan vid lokaliseringen utnyttja olika kartmaterial i över tio olika skalor.

Intressantast av de nya produkterna torde vara fastighetsutskriften innehållande en översiktskarta, en storskalig karta samt fastighetens centrala egenskapsuppgifter.

Systemet har en central samhällelig betydelse

Från fastighetsdatasystemet produceras årligen nästan en miljon intyg eller utdrag enbart för pantsättning vid överlåtelse av fastigheter. Dessutom utges för myndighetsbruk årligen uppgifter över flera miljoner fastigheter. Redan av ovan nämnda orsaker har det nya fastighetsdatasystemet som tas i riksomfattande bruk i juni nästa år en mycket central samhällelig betydelse samt en viktig roll i utvecklingen av vårt informationssamhälle. UKTJKii utgör också ett betydande steg för fastighetsdatasystemets inskrivningsdel som i sinom tid skall förnyas.

Lantmätarna har under årtiondens lopp drömt om ett planeringsdatasystem – denna väntan fortsätter. Förnyelsen av fastighetsdatasystemet samt kopplingen mellan lägesdata och registerdata är dock ett målmedvetet kliv mot ett bredare system som i framtiden sannolikt innehåller också detaljerade uppgifter om rättigheter och begränsningar gällande markanvändningen. Då det nya fastighetsdatasystemet tagits i bruk är uppfyllelse av drömmen "närmare än någonsin".

Översättning: Mikael Still